KAZIMIERAS BARĖNAS

Grįždama tėvynėn, egzodo literatūra grįš ne tik pati joj gyventi, bet ir savo ruožtu stiprinti lietuviškąją atsparą pačiu pagrindiniu savo liudijimu, kad lietuviškajai gyvybei nėra kitos pažadėtosios žemės, kaip tėvų žemė - Lietuva.

Juozas Girnius

K. Barėnas (tikr. Barauskas) - vienas seniausių išeivijos rašytojų, žymus prozos meistras, ilgametis lietuvių išeivijos spaudos darbuotojas, leidėjas. "Esu aukštaitis, gimęs 1907 m. gruodžio 30 d. Stanionių kaime, Panevėžio apskrityje. Lietuvoje dabar mane pajaunino 13 dienų, taigi nurodoma, kad esu 1908 [01 12 - aut.] m. gimimo", - rašo jis savo autobiografijoje. Tėvai - Vincas ir Juozapata Barauskai. Šeimoje augo aštuoni vaikai: keturios seserys ir keturi broliai. Tėvas mokėjo skaityti ir rašyti, mėgo skaityti, prenumeravo "Šaltinį", "Vienybę", pirkdavo kalendorius su pasiskaitymais, turėjo keletą knygų.

Kaziukas buvo gabus, anksti išmoko skaityti. Jokios pradžios mokyklos nelankė. Skaityti pramokė vyriausioji sesuo Adelė, vėliau mokėsi pas mokytojus kaime. Įstojo į Panevėžio gimnazijos antrą klasę. 1929 m. baigęs gimnaziją, studijavo VDU Humanitarinių mokslų fakultete lietuvių kalbą ir literatūrą bei pedagogiką. Universitetą baigė 1933 m. 1930-1943 m. dirbo to paties universiteto administracijoje, vėliau - "Ateities" dienraštyje sekretoriumi. Ten dirbdamas susipažino su žinomais žurnalistais ir rašytojais (A. Merkeliu, J. Būtėnu, J. Žlabiu-Žengе, S. Lauciumi ir kt.).

Artėjant frontui, 1944 m. liepą pasitraukė į Vakarus. Atsidūrė Austrijoje, vėliau Tilžėje, kur dirbo "Ateities" redakcijoje. Pusmetį darbavosi Berlyne pradėtų leisti "Lietuvių" redakcijoje. Po karo gyveno pabėgėlių stovykloje Vokietijoje. Ėmėsi iniciatyvos leisti spaudą: Tolko stovykloje kartu su kitais leido rotatoriumi spausdintą laikraštėlį "Nemuno aidas" (1945-1948), Noištate - žurnalą "Pašvaistė" (1947). Rašinėjo įvairiems lietuvių laikraščiams, daugiausia kultūros klausimais.

1947 m. persikėlė į Angliją. Ten daugiau kaip 9 metus dirbo Eklso (Eccles) miesto (netoli Mančesterio) tekstilės fabrike prie siūlų sukimo mašinų. Aktyviai dalyvavo lietuvių visuomeniniame gyvenime. Mančesteryje organizavo Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjungos skyrių, 1949-1950 m. - tos sąjungos centro valdybos narys. Kaip ir Vokietijoje, kartu su kitais įsteigė ir redagavo lietuvišką periodiką - žurnalą "Akiratis" (1950), satyros ir humoro leidinį "Skersvėjis" (1950), biuletenį "Mančesterio apygardos žinios" (1950 ir 1952). Apie 1949 m. Mančesteryje buvo įkūręs leidyklėlę "Pradalgė" (išleido tris knygas). Dirbdamas fabrike, be straipsnių laikraščiams, pradėjo rašyti ir prozos kūrinius.

Įsikūręs Londone, redagavo Didžiosios Britanijos lietuvių savaitraštį "Europos lietuvis" (1957-1973; su pertraukomis, išėjus į pensiją, iki 1981). 1957-1973 m. vadovavo "Nidos" knygų klubui, išleidusiam apie 100 išeivijos rašytojų knygų. Redagavo ir leido "Pradalges", tęstinį literatūros metraštį (1964-1980, išėjo 10 kn.), kur skelbė naujausią išeivijos rašytojų kūrybą. Parinkęs iš periodinės spaudos lituanistinius dalykus, išleido 14 "Rinktinės" sąsiuvinių (1958-1963). 1959-1981 m. rengė sieninius, kasdien nuplėšiamais lapeliais kalendorius su pasiskaitymais. Sudarė ir išleido lietuvių prozos antologiją - "skaitymų augantiems ir suaugusiems" knygą "Sauja derliaus" (1957), plačiai naudotą ir lituanistinėse mokyklose. Talkino J. Kapočiaus Bostone leistai "Lietuvių enciklopedijai", rašė apie Britanijos lietuvių veiklą, žymesnius veikėjus. Šiuo metu, talkinant žmonai Marijai, redaguoja "Britanijos lietuvių balsą".

Rašyti eilėraščius, apsakymėlius pradėjo dar mokydamasis Panevėžio gimnazijoje. Priklausė "Meno kuopai" ir vienerius metus buvo jos pirmininkas. Mokydamasis trečioje klasėje redagavo ir leido laikraštėlį. Penktoje klasėje išleido humoro ir satyros laikraštėlį "Žalia varlė", vėliau leido "Vilyčias". "Kas paskatino rašyti, net ir pats

nežinau. Gal turėjau kokį palinkimą. Gal knygos, kurias visada mėgdavau. <...> Anksti ir eilėraščius pradėjau rašyti, bet į poetus neišėjau, tikriausiai ko nors trūko", - kūrybinio darbo pradžią mena K. Barėnas.

Nuo 1926 m. eilėraščius, trumpus prozos kūrinėlius ir straipsnius spausdino "Panevėžio balse", "Kultūroje", "Socialdemokrate", "Žaizdre", "Lietuvos studente" ir kt., dažniausiai pasirašinėdamas Barausko-Nendrės slapyvardžiu. Eilėraščių dar parašė ir gyvendamas stovyklose Vokietijoje bei Anglijoje, bet, anot jo paties, "išeiti į rimtus poetus neparodžiau veržlumo".

Kaip rašytojas, K. Barėnas atsiskleidė išeivijoje, išleisdamas devynias beletristikos knygas: 5 novelių rinkinius ir ketvertą romanų.

Pirmoji tremtyje išleista knyga - "Giedra visada grįžta" (1953). Novelėse vaizduojama nepriklausomos Lietuvos kaimo buitis. Kritika knygą sutiko palankiai. H. Nagys "Literatūros lankuose" (1955, nr. 5) rašė, kad "Barėnas ieško savitos išraiškos lietuvių prozos, sakytumėm, klasikinėj tematikoj. Ne tiktai ieško - jis randa savo žodį. Barėno žodis lyriškas, intymus, paprastas. Ir vienas pačių svarbiausių bruožų <...> yra sugebėjimas pasakoti palyginti kondensuotai ir skoningai atrinkti charakteringąsias detales", kartu nurodydamas silpnąsias prozos puses - ištęstumą, sentimentalų graudenimą.

Antroji novelių knyga "Karališka diena" (1957) - apskrities miesto Gulbinų kronika. Aptardamas šį rinkinį leidinyje "Lietuvių literatūra svetur, 1945-1967" (1968), R. Šilbajoris rašė, kad regime inteligentijos ir buržuazijos atstovų portretus, nutapytus gana realistiškai, bet su tam tikru asmenišku, "barėnišku" atspalviu, o knygos yda - "mėgsta užsiplepėti". Į Gulbinų inteligentus Barėnas pažvelgė satyriko žvilgsniu, kiek pašaržavo, bet nesuniekino. Apie Barėno vaizduojamus žmones H. Nagys recenzijoje (Literatūros lankai. 1959, nr. 8) rašė: "Charakterius Barėnas moka gyvai piešti, moka juos gana paprastom priemonėm pristatyti skaitytojui, permato jų žmogiškąsias silpnybes <...> Dar daugiau: Barėnas juos vaizduoja ramiu prozaiko objektyvumu, nepiršdamas savo samprotavimų, savo simpatijų bei antipatijų".

Trečioji novelių knyga "Atsitiktiniai susitikimai" (1968) rodo posūkį Barėno prozoje. Joje vaizduojami iš tėvynės išblokšti lietuviai. Autorius bando noveles grupuoti į ciklus, paliekant tuos pačius veikėjus. Tai "Trys berlyniški brūkšniai" ir "Gedimino Griauduvės istorijos". Kaip rašo V. A. Jonynas veikale "Lietuvių egzodo literatūra, 1945-1990" (1997), Barėnas sugeba rasti psichologinę tiesą net banaliose kasdienybės nuolaužose, "aiškiai pastebima autoriaus slinktis į vis gilėjantį žmogaus psichologijos, jo vidinės nesantarvės pajautimą", jo novelės pasižymi "niuansuotumu, prigesintom spalvom ir kažkokiu gailumu, kurį norėtųsi pavadinti čechovišku. Visada jo novelėse yra paliečiama platesnė žmogiška problema, ir Barėnas pajėgia ją atskleisti".

Ketvirtoji K. Barėno knyga "Tūboto gaidžio metai" (1969) rodo posūkį stambesnių veikalų link. Romane vaizduojamas 1914-1918 metų laikotarpis, kai Lietuvoje siautėjo vokiečiai. Veiksmas vyksta Pavandenės bažnytkaimio apylinkėse. Romanas remiasi dviem ryškiai nubrėžtais charakteriais - stambaus ūkininko Gasiūno ir jo samdinio piemens, vėliau - pusbernio Ignaco Kaušpėdo. Knyga kritikos buvo sutikta nevienodai: vieni (J. Gliauda) veikalą vadino šedevru, kiti vertino santūriau, pastebėdami, kad romane daug nereikšmingų smulkmenų, labai lėtai rutuliojasi veiksmas. Romano vietą išeivijos romanistikoje taikliai apibūdino K. Keblys: "Literatūrinių naujovių besidairančiam Barėnas neiškilo pionieriumi, plėšiančiu kelius į naujus lietuviško romano užgirius. Tačiau, kad ir gerokai išvagotą buitinio romano dirvą ardamas, Barėnas sugeba išarti vieną kitą žemčiūgą. O ir aria jis savitai, išvengdamas daugelio kreivų vagų, būdingų šios pakraipos beletristams" (Aidai. 1971, nr. 1). 1970 m. romanas pelnė Vinco Krėvės literatūros premiją.

1971 m. pasirodo novelių romanas "Dvidešimt viena Veronika". Visus knygos skyrelius, o jų dvidešimt vienas, jungia tas pats centrinis personažas Veronika, buvusi mokytoja, dabar emigrantė, dirbanti Anglijos fabrike. Tai Veronikos dienų kronika nuo pat jos įsikūrimo Anglijoje iki vyro mirties, su prisiminimais iš gyvenimo Lietuvoje. Alė Rūta romaną įvardijo kaip "išeivės gyvenimo epopėją". Rašytojui pavyko sukurti Veronikos portretą. "Tai idealus lietuvės tipas, kokio kadaise pageidavo kažkuris konkursas. Portretas paprastos moters, tačiau žinančios, kad pakanka priblėsinti savy kovą už artimą, už tautos likimą, ir bemat imtų nykti joje pačioje gyvasties versmės. Visa tai Barėnas sugebėjo papasakoti be verkšlenančio tono ir nesiūbuodamas ant jokių ideologinių ramentų. Netgi su humoro doze", - rašo V. A. Jonynas veikale "Lietuvių egzodo literatūra, 1945-1990" (1997). Anot V. Kubiliaus, "Barėnui pavyko įtikinamai atskleisti Veronikos charakteryje dvasinių polėkių suspurdėjimą ir jų gesimą, vidinį pasipriešinimą svetimai aplinkai ir jaukų prisitaikymą, slopinamą emocinį impulsyvumą ir vienatvės liūdesį" (V. Kubilius. XX amžiaus literatūra. Vilnius, 1995). Romanas pelnė Lietuvių rašytojų draugijos premiją (1971).

Novelių rinkinyje "Kilogramas cukraus" (1978) piešiama išeivių, gyvenančių Anglijoje, buitis. Anot kritiko V. A. Jonyno, Barėnas vientisiausiai pavaizdavo išeivijos buitį, išeivio sielos virpesius, kasdieniškus dalykus sugebėjo pavaizduoti "biliūnišku gailumu". Barėno braižas jam primena Čechovą.

Romanas "Beragio ožio metai" (1982) - romano "Tūboto gaidžio metai" tąsa - pasakoja apie nepriklausomos Lietuvos ir pirmosios sovietinės okupacijos laikus. Kaimo buities vaizdus pakeičia miesto darbininkijos vargų atpasakojimas. Buvęs samdinys Ignacas - pagrindinis šio romano veikėjas - yra priverstas ieškotis darbo mieste, kur patiria darbdavių skriaudas ir patyčias, bet mokosi eksternu. Tampomas smetoninio, o vėliau sovietinio saugumo, ir tik prasidėjęs karas išgelbsti jį nuo tremties į Sibirą. Alė Rūta recenzijoje (Lietuvių dienos. 1983, nr. 5) rašo, kad romanas žavi tuo, jog "aprašo tikrovišką teisybę", "visą aną laikotarpį Lietuvos laimingo ir nelaimingo gyvenimo". Romanas, kaip meno kūrinys, naujų horizontų neatvėrė. Antraeilių knygos veikėjų charakteriai nepasižymi psichologiniu gilumu, romano veiksmas rutuliojamas be galo lėtai. 1984 m. romanas laimėjo JAV LB Kultūros tarybos premiją.

Londone 1961 m. literatūros programą atlikusieji (iš kairės): K. Barėnas, F. Neveravičius, D. Sadūnaitė, R. Spalis, Vl. Šlaitas

Romanas "Meškos maurojimo metai" (1990) parodė, kad Barėnas sukūrė panoraminį veikalą, apimantį ilgą lietuvių tautos gyvenimo laikotarpį, tapo aišku, kad visi trys "metų" romanai sudaro trilogiją. Romano centre - vėl Ignacas Kaušpėdas, kurio gyvenimo peripetijos ir sudaro romano turinį. Dabar jis - karo pabėgėlis, praleidęs pokarį pabėgėlių stovyklose, vėliau įsikūręs Anglijoje, iki pensijos dirbęs tekstilės fabrike, ten ir miręs, taip ir nebesusitikęs su iš Sibiro grįžusia šeima. Tai, anot V. A. Jonyno, "išvietintųjų epopėja".

Knygą "Pati apatinė pakopa" (1992) sudaro viena apysaka ir aštuonios novelės. Novelių personažai - senstantys išeiviai svetimoje šalyje, gyvenimo pabaigoje patiriantys akistatą su savo likimu. "K. Barėno personažai dažnai susiję su laidotuvėmis, kapinėmis. Tai jų susitikimo ir prisiminimų vieta <...> Bet mirties tematika nenuteikia perpernelyg niūriai, rašytojo kūryba skleidžia kažkokią stoišką ramybę, vyrišką rimtį, blaivų susitaikymą su laiko dėsniu. Tik vos juntamas liūdesys ženklina puslapius, kur rašoma apie neišvengiamą išėjusių iš gyvenimo veidų ir vardų užmarštį", - teigia R. Tamošaitis (Metai. 1994, nr. 12). Apysakoje "Pati paskutinė pakopa" autorius įtaigiai atskleidžia žmogaus moralinės degradacijos procesą.

Be beletristikos, Barėno darbščiajai plunksnai priklauso dvi enciklopedinio pobūdžio knygos - "Britanijos lietuviai, 1947-1973" (1978) ir "Britanijos lietuviai, 1974-1994" (1997), apybraižų knyga "Dar 20 metų: Bradfordo ir apylinkės lietuvių veikla" (1995, kartu su kitais).

Yra parašęs straipsnių literatūros, kultūros klausimais, knygų recenzijų. Juos publikavo "Santarvėje", "Europos lietuvyje", "Dirvoje", "Draugo" kultūriniame priede, "Tėviškės žiburiuose" ir kt. (daugiausia B. Kazimieraičio, K. Abr. slapyvardžiais).

Išvertė įvairių autorių apsakymų (beveik visi išspausdinti "Europos lietuvyje"). Knygelėmis išėjo J. Steinbecko "Tarp pelių ir vyrų" (1950) ir J. Hiltono "Sudie, pone Čipse" (1952). Buvo išvertęs V. Faulknerio "Intruder in the Dust" (liko neišleista).

K. Barėno kūrybos Lietuvoje paskelbta nedaug. Pirmoji publikacija - novelė "Protingi lietuviai" (iš kn. "Dvidešimt viena Veronika") - pasirodė "Gimtajame krašte" 1972 m. Pirmoji (ir kol kas vienintelė) Barėno knyga tėvynėje - Lietuvos rašytojų sąjungos išleista "Dvidešimt viena Veronika" (1997). Pirmą kartą tėviškėje rašytoją pagerbė Panevėžio rajono Knygos draugija 1988 m., suorganizavusi meninės fotografijos ir ekslibriso parodą "Panevėžio rajono literatūrinė praeitis ir dabartis". Rašytojas palaiko ryšius su J. Balčikonio gimnazija (buv. Panevėžio valstybine berniukų), Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės VB. Nuo 1993 m. į biblioteką iš Londono ateina rašytojo laiškai, rankraščiai, knygų siuntos. Itin vertinga rašytojo dovana Panevėžiui - perduota asmeninė biblioteka.

Pirmosios lietuviškos knygos 450 m. sukakties proga už nuopelnus lietuviškai knygai K. Barėnas 1997 m. apdovanotas DLK Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu.

K. BARĖNO KŪRYBA

Knygos

Giedra visad grįžta: novelės. [Memmingen]: Tremtis, 1953. 215, [1] p.

Karališka diena: novelės. London: Nida, 1957. 254 p. - (Nidos kn. klubo leid.; nr. 17).

Atsitiktiniai susitikimai: [novelės]. London: Nida, 1968. 216, [3] p.

Tūboto gaidžio metai: [romanas]. London: Nida, 1969. - (Nidos kn. klubo leid.; nr. 76).

Dvidešimt viena Veronika: [novelių romanas]. London: Nida, 1971. 458 p. - (Nidos kn. klubo leid.; nr. 83). - Taip pat: Vilnius: Lietuvos rašytojų s-gos l-kla, 1997. 396, [1] p.

Kilogramas cukraus: novelės. Chicago: A. Mackaus kn. leid. fondas, 1978. 272 p.

Beragio ožio metai: romanas. Chicago: Ateitis, 1982. 557, [2] p. - (Literatūros ser.; nr. 25).

Meškos maurojimo metai: romanas. Western Springs: Ateities lit. fondas, 1990. 444 p. - (Literatūros ser.; nr. 41).

Pati apatinė pakopa: novelės. Chicago: A. Mackaus kn. leid. fondas, 1992. 243 p.

Rinkiniuose ir periodikoje

Neišbrista dumblynė: [aps.] / Kaz. Barauskas-Nendrė // Kultūra. 1930, nr. 5, p. 273-274.

Nežydinti tėviškė: [eil.] / Kaz. Barauskas-Nendrė // Lietuvos ūkininko kalendorius 1931 metams. Kaunas, 1931, p. 57.

Raitelis: [aps.] // Gabija. Brooklyn, 1954, p. 275-280.

Kilogramas cukraus: [novelė] // Pirmoji pradalgė. Londonas, 1964, p. 77-87.

Balandžiai: [novelė]: - Portr. // Lietuvių beletristikos antologija. Čikaga, 1965, d. 2, p. 377-393. - Taip pat: Naujasis dienovidis. 1992, birž. 19-liep. 3, p. 8-9.

Burmistras; Karstai; Pievos: [novelės] // Šeštoji pradalgė. Londonas, 1969, p. 248-307.

Karalienė motina: [novelė] // Septintoji pradalgė. Londonas, 1971, p. 273-303.

Onos Karutienės misija: [novelė] // Aštuntoji pradalgė. Londonas, 1972, p. 317-337.

Antroji Veronika. Protingi lietuviai: [iš kn. "Dvidešimt viena Veronika" / su J. L. prier.] // Gimtasis kraštas. 1972, rugpj. 3, 10, 17.

Protingi lietuviai; Skraidančios lėkštės: (iš kn. "Dvidešimt viena Veronika") // Emigranto dalia. Vilnius, 1973, p. 232-256.

Pievos: [novelė] // Gimtasis kraštas. 1980, birž. 5, 12.

Atsiminimų šviesa: [novelė]. - Iliustr. // Literatūra ir menas. 1993, geg. 15, p. 7.

Garbės narys: aps. / [su D. Kuizinienės prier. apie aut.]; J. Marcinkevičiūtės-Boičiuk pieš. - Portr. // Nemunas. 1993, nr. 11/12, p. 19-23.

Karališka diena // Įdomiausioji kaukė: liet. satyros ir humoro antologija. Vilnius, 1993, p. 155-164.

Meistras: novelė // Metai. 1994, nr. 12, p. 57-67.

Mėsininkas Kingas: [novelė] // Trys psichiatrai pienių lauke. Kaunas, 1995, p. 107-117.

Onos Karutienės misija; Medis; Išsvajotoji: [novelės] // Varpai. 1997, nr. 11, p. 20-39.

[**Eilėraščiai** periodikoje] / Kaz. Barauskas-Nendrė // Karys. 1967, nr. 1, p. 2; Kultūra. 1933, nr. 3, p. 164; nr. 5/6, p. 288; 1937, nr. 1, p. 34; Lietuvos studentas. 1931, saus. 1 (nr. 1), p. 3; bal. 15 (nr. 8), p. 3; 1932, vas. 15 (nr. 3), p. 4.

Literatūros kritika, recenzijos

"Literatūros lankai" arba infliacinės kritikos didinimas // Dirva. 1952, spal. 9.

Didysis žmoniškumo skelbėjas - Vydūnas // Santarvė. 1953, nr. 3, p. 28-30.

Gondinga ir Vaduvos kovoje prieš carizmą: šviesiojo Vaižganto mirties 20-mečiui paminėti // Santarvė. 1953, nr. 4, p. 24-27.

Alanto namai ir tremtis: [kn. "Svetimos pagairės"] // Santarvė. 1955, nr. 1, p. 49-50.

Rašytojo R. Spalio tremties darbai / B. Kazimieraitis // Vienybė. 1956, saus. 13.

Maištininkai akademikų togomis arba "Literatūros lankų" kelio tiesėjimas / B. Kazimieraitis // Dirva. 1956, birž. 7.

L. Andriekaus Vytautas Didysis: [kn. "Po Dievo antspaudais"] / K. Abr. // Europos lietuvis. 1970, bal. 21.

Stasys Santvaras // Europos lietuvis. 1972, liep. 18.

Vytauto Alanto "Šventaragis" / K. Abr. // Dirva. 1973, kovo 14.

Fausto Kiršos "Palikimas" / K. Abr. - Portr. // Dirva. 1973, kovo 16.

Vytauto Alanto "Amžinasis lietuvis" / K. Abr. // Tėviškės žiburiai. 1973, bal. 19.

Dviejų romanistų novelės: J. Gliaudos ["Taikos rytas"] ir Alės Rūtos ["Po angelų sparnais"] naujausios knygos / K. Abr. // Draugas. 1973, geg. 26, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Prof. dr. Jono Griniaus studijos: [kn. "Veidai ir problemos lietuvių literatūroje", t. 1] / K. Abr. // Europos lietuvis. 1973, liep. 24.

J. Švaisto "Karnavalo aikštėje" / K. Abr. // Draugas. 1973, gruod. 8, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Antano Gustaičio "Saulės šermenys" / K. Abr. // Europos lietuvis. 1974, saus. 1.

Kai prozininkų trūksta: poetės J. Švabaitės-Gylienės apysakinis debiutas ["Gabriuko užrašai"] / K. Abr. // Draugas. 1974, geg. 18, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Naujieji Aloyzo Barono apsakymai ["Šilko tinklai"] / K. Abr. // Draugas. 1974, liep. 13, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Pašiurpęs Liudo Dovydėno velnias: [kn. "Pašiurpo mano velnias"] / K. Abr. - Portr. // Draugas. 1974, rugpj. 17, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Planingas, atsargus ir lėtas atolydis: [J. Būtėno "Istoriografo užrašai"] // Akiračiai. 1975, nr. 3, p. 4-5.

Balys Sruoga atsiminimuose: apie poetą iš Baibokų: [kn. "Balys Sruoga mūsų atsiminimuose] // Akiračiai. 1975, nr. 6, p. 15, 16.

Sovietinis žmogus Gliaudos romane ["Pagairė"] / K. Abr. // Tėviškės žiburiai. 1975, liep. 3.

Rašytojo plataus užsimojimo trečdalis: [A. Baranausko romanas "Rudenys ir pavasariai", d. 1] / K. Abr. // Draugas. 1975, spal. 4, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Spalvingasis dr. Stanis Dogenis: naujos E. Cinzo kn. ["Raudonojo arklio vasara"] proga // Akiračiai. 1976, nr. 1, p. 7.

Vytauto Janavičiaus naujas kūrinys ["Nevykėlio užrašai"] / K. Abr. // Dirva. 1976, spal. 21.

Albino Baranausko trilogijos II tomas: ["Rudenys ir pavasariai arba Užplynių Pultinevičius namie ir svetur", d. 2] / K. Abr. - Portr. // Draugas. 1977, kovo 19, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Prof. dr. J. Griniaus kritikos tomai: [kn. "Veidai ir problemos lietuvių literatūroje", t. 2] // Dirva. 1977, liep. 21.

Putinas sesers atsiminimuose: [M. M. Mykolaitytės-Slavėnienės "Putinas mano atsiminimuose"] // Dirva. 1977, liep. 27.

Almeno romanas "Sauja skatikų" // Tėviškės žiburiai. 1977, rugpj. 25.

Žemininko K. Bradūno "Alkana kelionė" // Dirva. 1977, lapkr. 3.

Vytauto Alanto paminklinis romanas "Liepkalnio sodyba" // Draugas. 1978, bal. 29, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Šventieji ir prakeiktasis: [A. Kairio "Po Damoklo kardu", d. 1] // Europos lietuvis. 1978, rugpj. 22.

Stasio Santvaro "Rubajatai" // Europos lietuvis. 1979, saus. 30.

[**D. Sadūnaitės**] "**Baltas ievos medis**" // Tėviškės žiburiai. 1979, kovo 8.

Aniceto Bučio poezija: ["Eilėraščiai"] // Europos lietuvis. 1979, birž. 5.

Pultinevičiaus istorijos pabaiga: [A. Baranausko "Rudenys ir pavasariai", d. 3] / K. Abr. // Draugas. 1979, vas. 10, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Nagio Sakalas: ["Prisijaukinsiu sakalą"] // Europos lietuvis. 1979, rugpj. 21.

J. Mikelinsko trilogijos ["Kur lygūs laukai"] pradžia // Draugas. 1982, vas. 13, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Britanijos Londone su Algirdu didžiuoju: [A. Landsbergio kūrybos vakaras] // Pasaulio lietuvis. 1982, nr. 4, p. 20.

Stasio Santvaro "Buvimo pėdsakai" // Aidai. 1984, nr. 5, p. 319-321.

"Pirmieji svetur": Alės Rūtos naujojo romano proga // Aidai. 1984, nr. 6, p. 383-385.

Albino Baranausko "Piliakalnio šešėlis" / K. Abr. - Portr. // Draugas. 1984, spal. 6, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Kazimierinė Lietuva Jurgio Gliaudos romane "Kovo ketvirtoji" // Draugas. 1985, rugpj. 31, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Vytauto Alantos "Gelmių balsai" // Aidai. 1986, nr. 2, p. 146-147.

Naujieji Jurgio Jankaus pasakojimai: ["Klajojančios liepsnos"] // Aidai. 1986, nr. 4, p. 299-301.

Leonardo Andriekaus poetiniai pokalbiai su Dievu: ["Atmink mane, Rūpintojėli"] // Dirva. 1986, birž. 5.

Vytauto Alanto "Aušra Paliūnuose" // Naujoji viltis. 1986, nr. 19, p. 165-170.

Pauliaus Jurkaus vilnietiškos sakmės: ["Kai Vilniaus liepos žydi"] // Aidai. 1987, nr. 1, p. 64-66.

Satyros meistras Antanas Gustaitis // Dirva. 1987, gruod. 10.

Alės Rūtos "Daigynas". - Portr. // Tėviškės žiburiai, 1988, geg. 31.

Lietuvos valdovai Leonardo Andriekaus naujame rinkinyje ["Balsai iš anapus"] // Dirva. 1988, liep. 7.

Lietuvių vaikų literatūra: [V. Aurylos "Lietuvių vaikų literatūra"] // Draugas. 1988, lapkr. 12, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Lietuvis intelektualas namie ir svetur: [A. Baranausko "Profesorius Rakūnas"] / K. Abr. // Tėviškės žiburiai. 1989, bal. 4.

Poezijos pavasaris su šimtine poetų: ["Poezijos pavasaris'88"] // Draugas. 1989, spal. 14, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Radijo bangomis į Lietuvą: [B. Railos "Kryžkelės"] // Dirva. 1989, spal. 19, p. 5-6.

Antanas Tatarė ir jo pamokslai: ["Pamokslai išminties ir teisybės"] // Lietuvių dienos. 1990, nr. 1, p. 10-11.

"Antro kaimo" veidai ir tekstai. - Iliustr. // Dirva. 1990, kovo 22, p. 5.

Tikrai nė vienas nebuvo pagailėtas: [R. Lankausko "Nė vienas nebuvo pagailėtas"] // Dirva. 1991, saus. 31, p. 7.

Kazimiero Barėno laiškas Evaldui Ignatavičiui: [apie poetą V. Šlaitą] // Eskizai. 1992, nr. 4/5, p. 84-86.

Dvi Agnės Lukšytės knygos: ["Baltoji chrizantema" ir "Kavinė "Po kadagiais"] // Dirva. 1994, vas. 10, 17.

Vargas lapojo - poezija žydėjo: atsisveikinant su velioniu, poetu V. Šlaitu: [nekrologas]. - Portr. // Tėviškės žiburiai. 1995, liep. 11, p. 5-6.

Rašytojo pelenai Lietuvoje, o knygos svetur: [V. Alanto kūryba]. - Portr. // Dirva. 1995, liep. 13, p. 7.

Britanijos lietuviai: literatūra, menas, kultūra. - Iliustr. // Varpai. 1998, nr. 12, p. 178-184.

Jurgio Savickio "Šventoji Lietuva" // Apie Jurgį Savickį. Vilnius, 2000, p. 304-307.

"Kaimas kryžkelėje" suartino su Avyžiumi: [atsiminimai] // Jonas Avyžius. Vilnius, 2000, p. 330-332.

Mirė rašytojas Liudas Dovydėnas: [nekrologas]. - Portr. // Britanijos lietuvių balsas. 2000, nr. 10, p. 10.

Rašytojas Romualdas Giedraitis-Spalis ir jo palikimas // Varpai. 2000, nr. 14, p. 123-125.

PUBLICISTIKA

Britanijos lietuviai, 1947-1973 / Didžiosios Britanijos Lietuvių s-ga. Londonas: Nida, 1978. 359, [7] p.: iliustr.: - Bibliogr.: p. 359.

Dar 20 metų: Bradfordo ir apylinkės lietuvių veikla / bendraaut.: K. Barėnas... [ir kt.]; Lietuvių klubas "Vytis"; [sudarytojai: A. Bučys... ir kt.] Vilnius: Litfondas, 1995. 119 p.: iliustr. - Santr. angl.

Britanijos lietuviai, 1974-1994 / Didžiosios Britanijos Lietuvių s-ga. Londonas: D. Britanijos Lietuvių s-ga, 1997. VI, 407 p.: iliustr. - Bibliogr.: p. VI.

Kaip tvarkosi Anglijos lietuviai // Keleivis. 1970, bal. 1, 8.

Anglijos lietuvių kasdienybė: be kosmetikos ir papuošalų // Akiračiai. 1973, nr. 7, p. 7, 12.

Kultūriniai pagrėbstai iš Anglijos / B. Kazimieraitis // Draugas. 1976, gruod. 18; 1978, saus. 28; kovo 11, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

DBLS keliai ir klystkeliai // Pasaulio lietuvis. 1982, nr. 6/7, p. 39-41.

"Europos lietuvis" tarp Londono ir Vilniaus // Anglijos lietuvių biuletenis. 1991, nr. 77, p. 7-10.

Berlyno "Lietuviai": [apie laikraštį. 1944-1945 m.]. - Faks. // Tiesa. 1992, geg. 7, p. 3.

Didžiosios Britanijos lietuviai: bendruomenės iškilimas ir susmukimas // Tėviškės žiburiai. 1996, vas. 27; kovo 5, 12.

Kartais tas Tavo Jonas prakeiktas, o kartais net pagirtas: [rašytojas apie jo įvestą rubriką "Europos lietuvyje"] // Varpai. 2001, nr. 15, p. 212-214.

Kasdieniškos smulkmenos: (rašytojo užrašai). - Portr. - B. d. // Varpai. 2001, nr. 15, p. 215-220.

SUDARYTI, REDAGUOTI LEIDINIAI

Sauja derliaus: skaitymai augantiems ir suaugusiems / parengė K. Barėnas. Londonas: Nida, 1957. 558 p. - (Nidos kn. klubo leid.; nr. 20-21).

Rinktinė: [literatūriniai skaitymai] / sudarė K. Barėnas. Londonas, 1958-1963. - 14 sąs.

Pradalgė: literatūros metraštis / red. K. Barėnas. London: Nida, 1964-1980. - 10 kn. - (Nidos kn. klubo leid.

VERTIMAI

Steinbeck J. Tarp pelių ir vyrų. Manchester: Pradalgė, 1950. 128 p.

Hilton J. Sudie, pone Čipse. [Memmingen]: Akiratis, 1952. 62, [1] p.

POKALBIAI SU K. BARĖNU

Literatūrinis baras Anglijoje / [užrašė] J. Kuzmickis // Draugas. 1951, spal. 20, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

Dėl duonos, kultūros ar makulatūros / [užrašė] R. E. Maziliauskas. - Portr. // Akiračiai. 1970, nr. 5, p. 16; Nepriklausoma Lietuva. 1970, liep. 29.

Kalbam su rašytoju Kazimieru Barėnu literatūros metraščiui "Dešimtoji pradalgė" pasirodžius / [užrašė] J. Gliauda. - Portr. // Draugas. 1980, lapkr. 8, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

"Nesu tiek apsėstas" / [užrašė] D. Kuizinienė. - Portr. // Literatūra ir menas. 1993, geg. 15, p. 6.

Kazimieras Barėnas apie spaudą, knygas ir save: [Iš "Lietuvių dienos". 1983, nr. 2 / užrašė] A. Gustaitis. - Portr. // Voruta. 1997, bal. 19-25 (nr. 15), p. 6-7.

Esu lietuvis, ir mano herojai - lietuviai / kalbėjosi L. Peleckis-Kaktavičius. - Iliustr. // Varpai. 1997, nr. 11, p. 10-19.

"Tikiu visais, kurie daro ką nors teigiama" / [užrašė] L. Peleckis-Kaktavičius. - Portr. // Literatūra ir menas. 1998, saus. 10, p. 5.

Kazimieras Barėnas - apie savo jaunystę ir darbus / [užrašė] D. Kuizinienė. - Portr. // Literatūra ir menas. 1998, spal. 3, p. 3, 13, 16.

APIE K. BARĖNĄ

Rašytojas Kazimieras Barėnas / [parengė V. Urbonavičienė]. Panevėžys: Panevėžio sp., 1998. 42, [1] p.: iliustr., faks.; **Barėnas K.** Ar Barėno romanai proletariniai: [polemika su V. A. Jonynu] // Akiračiai. 1993, nr. 9, p. 16; **Barėnas K.** [Atsakymai į anketą] // Literatūros lankai. 1959, nr. 8, p. 12-13; **Barėnas K.** [Autobiografija]; Išleistos knygos. - Portr. // Egzodo rašytojai. Vilnius, 1994, p. 138-145; **Barėnas K.** Nė su didinamuoju stiklu žiūrėdamas atsakymo neradau: [atsiliepimas į V. A. Jonyno str., išsp. "Akiračiai", 1994, nr. 1] // Akiračiai. 1994, nr. 5, p. 13; **Barėnas K.** Septyneri metai Panevėžyje: [atsiminimai apie mokymąsi gimnazijoje] // Panevėžio balsas. 1993, rugs. 18, p. 2; **Baliūnas V.** Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija. Panevėžys, 1995, p. 135, 156, 170, 364, 380; **Barėnas Kazimieras**: [biografija] // Trys psichiatrai pienių lauke. Kaunas, 1995, p. 267-268; **Baronaitė E.** Bibliotekoje - kambarys Barėnams: [apie rašytojo ir jo žmonos asmeninę kolekciją, padovanotą Panevėžio a. G. Petkevičaitės-Bitės VB]. - Iliustr. // Panevėžio rytas. 2000, rugs. 26, p. 16; **Bradūnas K.** Kazimieras Barėnas - sukaktuvininkas. - Portr. // Draugas. 1977, gruod. 31, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Breivienė J.** Nauja medžiaga apie K. Barėną: [kn. "Rašytojas Kazimieras Barėnas"] // Sekundė. 1998, birž. 29, p. 7; **Dovydėnas L.** Pakalbėkime apie Kazimierą Barėną // Dirva. 1978, vas. 23; **Gaidžiūnas B.** Rašytojas ir laikraštininkas Kazimieras Barėnas. - Portr. // Draugas. 1984, bal. 7, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Grėbliūnas R.** Kazys Barėnas // Panevėžio balsas. 1990, rugs. 12; Katakombos. 1990, nr. 18, p. 21; **Iš Londono**: [apie JAV LB premijos laureatus - poetą V. Šlaitą ir rašyt. K. Barėną] // Šaltinis. 1992, nr. 5, p. 159-160; **Jankevičiūtė O.** Paminėtas Kazio Barėno 90-etis. - Portr. // Žemaičių saulutė. 1998, vas. 27, p. 4; **Jankevičiūtė O.** Po grūdą - vis į tą patį aruodą: [kn. "Rašytojas Kazimieras Barėnas" pristatymas, Panevėžys]. - Iliustr. // Panevėžio rytas. 1998, rugs. 15, p. 12; **Jonynas V. A.** Ar K. Barėno romanai bolševikiniai?: (atsakymas į K. Barėno laišką red.) // Akiračiai. 1994, nr. 1, p. 14; **Juškaitis J.** "Kazimieras Barėnas (Barauskas)..." - Portr. // Naujasis dienovidis. 1992, birž. 19-liep. 3; **Kazakevičius V.** Beletristo aktyvumas / V. Ingautas // Pergalė. 1971, nr. 2, p. 185-186; **Kazakevičius V.** Kazimieras Barėnas ir jo beletristika // Tiesa. 1993, spal. 14, p. 8; **Kazakevičius V.** Kazimiero Barėno metai. - Portr. // Tiesa. 1993, saus. 12, p. 3; **Kazimieras Barėnas**: [85-mečio proga]. - Portr. // Šaltinis. 1992, nr. 6, p. 196; **Kazimierui Barėnui** - 90 : [spaudinių paroda Nacionalinėje Martyno Mažvydo b-koje, Vilnius] / J. B. // Tarp knygų. 1998, nr. 3, p. 32; **Keblys K.** Kazakevičiaus lietsargis Barėnui giedrą dieną // Draugas. 1984, bal. 21, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Kubilius V.** XX amžiaus literatūra. Vilnius, 1995, p. 458-461; **Kulbokas V.** Lietuvių literatūrinė kritika tremtyje. Roma, 1982, [d. 1], p. 32-34; [Čikaga], 1987, d. 2, p. 4-7: **Lankauskas R.** Kazimiero Barėno darbščioji plunksna // Lietuvos rytas. 1993, saus. 9, p. 3; **Lapėnienė L.** Apskrities bibliotekoje - knygos iš Didžiojo kambario : [K. Barėno dovanotų knygų paroda Panevėžio a. G. Petkevičaitės-Bitės VB galerijoje]. - Iliustr. // Sekundė. 2000, rugs. 25, p. 1, 6; **Lapėnienė L.** Panevėžio apskrities VB - knygos iš Didžiojo kambario. - Iliustr. // Tarp knygų. 2001, nr. 1, p. 37-38; **Lapinskas J.** K. Barėno knygos mūsų miesto bibliotekai. - Iliustr. // Panevėžio balsas. 1997, gruod. 24, p. 5; **Laureatas** Kazimieras Barėnas. - Portr. // Nepriklausoma Lietuva. 1970, spal. 7; **Lietuviškoji** tarybinė enciklopedija. Vilnius, 1977, t. 2, p. 21; **Lietuvių** egzodo literatūra, 1945-1990. Vilnius, 1997, p. 50, 264-274, 314-315, 704-705, 792 ir kt.; **Lietuvių** enciklopedija. Bostonas, 1951, t. 2, p. 194: portr.; 1969, t. 36, p. 91; 1985, t. 37, p. 67; **Lietuvių** literatūros enciklopedija. Vilnius, 2001, p. 52; **Lietuvių** rašytojai: biobibliogr. žodynas. Vilnius, 1979, t. 1, p. 152-153; **Maslauskas J.** Rašytojui Kazimierui Barėnui - 85 metai. - Iliustr. // Europos lietuvis. 1993, saus. 14-21 (nr. 1), p. 5; **Mikeliūnienė S.** Visapusiškos veiklos ąžuolas: rašyt. K. Barėnui - 90. - Portr. // Sekundė. 1997, gruod. 22, p. 2; **"Montrealio** liet. akad. sambūrio Vinco Krėvės VIII-ji <.... > literatūrinė premija paskirta Anglijoje gyvenančiam rašytojui Kazimierui Barėnui už romaną "Tūboto gaidžio metai"..." // Pasaulio lietuvis. 1970, nr. 12, p. 209; **Nakas A.** Ketvirtoji premijų įteikimo šventė: [JAV LB Kultūros tarybos premijos įteiktos K. Barėnui ir kt.]. - Iliustr., portr. // Aidai. 1984, nr. 3, p. 185, 187; **Naujokaitis P.** Lietuvių literatūros istorija. Čikaga. 1976, t. 4, p. 82-88; **Nyka-Niliūnas A.** Temos ir variacijos. Vilnius, 1996, p. 349, 358, 359, 398; **Peleckis-Kaktavičius L.** Kazimieras Barėnas redaguoja naują išeivijos mėnraštį ["Britanijos lietuvių balsą"]. - Portr. // Lietuvos aidas. 2000, liep. 26, p. 11; **Peleckis-Kaktavičius L.** "Lietuvoje dabar esu maždaug nežinomasis", - liūdnai konstatuoja Londone gyvenantis prozininkas, daugelio romanų ir apsakymų autorius Kazimieras Barėnas. - Portr. // Lietuvos aidas. 1997, bal. 2, p. 15; **Peleckis-Kaktavičius L.** Netituluotas lordas prie piliarožių. - Portr. // Peleckis-Kaktavičius L. Pirmiausia kraujas, o paskui žodžiai. Klaipėda, 1999, p. 112-115; **Raila B.** Rašalo ašaros. Vilnius, 1996, p. 33-34, 344, 378, 411; **Rašytojui** Kazimierui Barėnui 75 metai / S. KV. - Portr. // Pasaulio lietuvis. 1983, nr. 3, p. 14-15; **Santvaras S.** Londoniškis Kazimieras Barėnas ir jo laikas lekia // Dirva. 1967, lapkr. 20; **Šilbajoris R.** Lietuviška novelė // Lietuvių literatūra svetur, 1945-1967. Čikaga. 1968, p. 240-245; **Tarybų** Lietuvos enciklopedija. Vilnius, 1985, t. 1, p. 209; **Urbonavičienė V.** Kazimieras Barėnas. - Iliustr. // Tėvynė. 1993, geg. 24-26 (nr. 4); **Urbonavičienė V.** Rašytojas, spaudos darbininkas. - Portr. // Panevėžio balsas. 1993, rugs. 17, p. 3; **V. Krėvės** vardo premija Barėnui // Draugas. 1970, spal. 10, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Vanagas V.** Lietuvių rašytojų sąvadas. Vilnius, 1996, p. 270; **Vyšniauskas V.** Juo didžiuojasi gimtinė // Literatūra ir menas. 1993, vas. 6; **Vyšniauskas V.** Tarp Londono ir Pajstrio. - Portr. // Panevėžio rytas. 1992, gruod. 5, p. 6; **Žemulienė L.** Londono danguje nėra žvaigždžių: [svečiuose pas rašytoją]. - Portr.

// Respublika. 1991, rugpj. 16, p. 6; **Žurnalistikos** enciklopedija. Vilnius, 1997, p. 57.

APIE ATSKIRAS KNYGAS

G i e d r a v i s a d g r į ž t a. **Kuzmickis J**. K. Barėno giedra // Draugas. 1954, saus. 30, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Nagys H**. Giedra visad grįžta... / Jonas Vakaris // Literatūros lankai. 1955, nr. 5, p. 28-29; **Raila B**. Kur proseneliai grybus kepdavo... // Raila B. Paguoda. Londonas, 1974, d. 1, p. 326-330; **Šešplaukis-Tyruolis A**. Giedra visad grįžta / A. T. // Aidai. 1954, nr. 8, p. 378.

K a r a l i š k a d i e n a. **Antanaitis A. T**. Ir Gulbinų mieste nieko naujo... / Irena Trakelytė // Studentų varpas. 1960 [vietoj "Sėjos" nr. 4], p. 42-44; **A. Š.** // Aidai. 1957, nr. 8, p. 377; **Kuzmickis J**. K. Barėno novelės // Draugas. 1957, kovo 30, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Nagys H**. Naujoji Kazimiero Barėno knyga // Literatūros lankai. 1959, nr. 8, p. 28-29: **Naujokaitis P**. Karališka diena / Pr. N. // Ateitis. 1957, nr. 10, p. 232; **Neveravičius F**. Gulbinų galerija // Santarvė. 1957, nr. 3, p. 146-147.

A t s i t i k t i n i a i s u s i t i k i m a i. **Antanaitis A. T.** Egzilinė literatūra - 1968 / K. Reikalas // Metmenys. 1969, nr. 17, p. 158; **Antanaitis A. T.** Trečioji K. Barėno knyga / Titas Alga // Aidai. 1969, nr. 4, p. 187-188; **Janulis P**. Atsitiktiniai ir neatsitiktiniai susitikimai. - Portr. // Draugas. 1968, rugpj. 17, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Kazakevičius V**. Šiuokart aktyvesnė beletristika // Pergalė. 1968, nr. 9, p. 181-182; **Naujokaitis P**. Žvilgsnis į dviejų metų mūsų grožinę literatūrą // Septintoji pradalgė. Londonas, 1971, p. 453-454; **Nyka-Niliūnas A**. Pereitos vasaros knygų derlius / Andrius Sietynas // Aidai. 1969, nr. 4, p. 185-186; **Santvaras S**. Dramos dėl menkniekių. - Portr. // Dirva. 1968, rugpj. 21; **Šilbajoris R**. Books Abroad. 1969, vol. 43, no. 2, p. 237-238.

T ū b o t o g a i d ž i o m e t a i. **Antanaitis A. T**. Tomais gausūs septyniasdešimtieji / Kęstas Reikalas // Metmenys. 1971, nr. 21, p. 175-176; **Dovydėnas L**. Solženitcinas ir Barėnas (2) // Dirva. 1971, birž. 16; **Gliauda J**. Kazimiero Barėno šedevras // Dirva. 1970, bal. 22; **Gražytė I**. Toli nuo turgavietės: [paskaita V. Krėvės lit. premijos įteikimo iškilmėse] // Nepriklausoma Lietuva. 1970, lapkr. 4; **Jonynas V. A**. Romanas apie Nepriklausomybės priešaušrį. - Portr. // Draugas. 1970, geg. 9, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Keblys K**. Ignaco ir Gasiūno metai. - Portr. // Aidai. 1971, nr. 1, p. 39-41; **Mateika M**. Tūboto gaidžio metai // Dirva. 1970, bal. 15; **Naujokaitis P**. Lietuviškos knygos derlius 1970 metais // Aštuntoji pradalgė. Londonas, 1972, p. 404-405.

D v i d e š i m t v i e n a V e r o n i k a. **Antanaitis A. T.** Prozos dominuojama 1971 m. literatūra / K. Reikalas // Metmenys. 1972, nr. 23, p. 180-181; **Antanaitis A. T**. Spalvingas lietuvės moters portretas / Titas Alga // Aidai. 1972, nr. 4, p. 209-211; **Bukelis B**. // Metai. 1998, nr. 6, p. 141-142; **Dovydėnas L**. Veronika dvidešimt vienam atvejyje // Mintis. 1972, nr. 2, p. 145-148; **Dvidešimt** viena Veronika laimėjo: K. Barėnas, 1971 m. Lietuvių rašytojų d-jos literatūrinės premijos laureatas / [su P. Naujokaičio ir kt. rec. ištraukomis]. - Portr. // Draugas. 1972, bal. 22, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Girdzijauskas V**. Senasis stilius, arba Vėluojančios Veronikos metai // Literatūra ir menas. 1998, saus. 17, p. 4-5; **Gliauda J.** Kazimiero Barėno "Veronika" // Dirva. 1972, kovo 17; **Gražytė I.** Vitališkumai nuolatinėje frustacijoje // Akiračiai. 1972, nr. 6, p. 14; **Jonynas V. A.** Naują Kazimiero Barėno knygą paskaičius // Draugas. 1972, saus. 29, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Kazakevičius V.** 21 novelė apie Veroniką / V. Ingautas // Pergalė. 1971, nr. 1, p. 183; **Naujokaitis P.** // Tėviškės žiburiai. 1972, vas. 3; **Naujokaitis P.** Paskirta 1971 m. LRD premija // Darbininkas. 1972, bal. 28; **Rūta Alė.** Pažintinė erdvė novelės žanre: K. Barėno "Dvidešimt viena Veronika" ir V. Dautarto "Senojo gluosnio pasaka" // LKMA suvažiavimo darbai. Roma, 1990, t. 13, p. 299-308, 309, 315-318, 320; **Sluckis M.** Susitikimai su Veronika // Pergalė. 1972, nr. 2, p. 105-109; Akiračiai. 1972, nr. 5, p. 14; **Vaičiulaitis A.** Barėno "Dvidešimt viena Veronika" / A. R. // Lietuvių dienos. 1972, nr. 2, p. 11; **Valiukėnas D. J.** // Books Abroad. 1972, vol. 46, no. 4, p. 713-714; **Vykintas S.** // Dirva. 1972, vas. 4.

K i l o g r a m a s c u k r a u s. **Antanaitis A. T.** Pereitų metų išeivijos proza - I / kęst. reikalas // Akiračiai. 1979, nr. 6, p. 8-9; **Gražytė-Maziliauskienė I.** Kazimiero Barėno "Kilogramas cukraus" // Laiškai lietuviams. 1979, nr. 9, p. 307-309; **Jonynas V. A.** Naujoji Kazimiero Barėno novelių knyga // Draugas. 1979, kovo 17, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Kavaliūnas V.** Svajonės ir tikrovė // Dirva. 1979, birž. 7; **Keblys K.** Nei princesės, nei prezidentai // Ateitis. 1980, nr. 1, p. 23-24; **Naujokaitis P.** Barėno "Kilogramas cukraus" // Tėviškės žiburiai. 1979, geg. 3; **Papartis J.** Anglijos lietuvių buities panorama // Aidai. 1979, nr. 9, p. 420-421; **Santvaras S.** Kazimiero Barėno žmonės ir jų išgyvenimai // Europos lietuvis. 1979, geg. 2.

B e r a g i o o ž i o m e t a i. **Barėnas K.** Šviesos netirštinu, gyvenimo nesaldinu: pokalbis su "Beragio ožio metų" aut. K. Barėnu. - Portr. // Draugas. 1983, bal. 2, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; **Antanaitis A. T.** Šešetas romanų / kęstas reikalas // Akiračiai. 1983, nr. 4, p. 6; **Kazakevičius V.** Kodėl jie įprato kitaip vaizduoti?.. // Pergalė. 1983, nr. 11, p. 186-190; **Kazakevičius V.** Pasveikinant, prisimenant ir palinkint... // Pergalė. 1988, nr. 5, p. 182-184; **Rimtenis A.** // Naujoji viltis. 1983, nr. 16, p. 136-138; **Rūta Alė.** Žmonės ir įvykiai Kazimiero Barėno romane *Beragio ožio metai* // Lietuvių dienos. 1983, nr. 5, p. 15; **Stankus-Saulaitė M.** Nelaimingieji metai // Aidai. 1983, nr. 6, p. 412; **Šilbajoris R.** // World Literature Today. 1984, vol. 58, nr. 1, p. 140; **Visvydas P.** Besiveržiant į šviesesnę ateitį. - Portr. // Draugas. 1983, spal. 22, priedas "Mokslas, menas, literatūra".

M e š k o s m a u r o j i m o m e t a i. **Antanaitis A. T.** Išeivijos literatūra 1991: romanai, novelės, drama / kęst. reikalas // Akiračiai. 1992, nr. 4, p. 4-6; **Tyruolis A.** Kazimiero Barėno "Meškos maurojimo metai" // Tyruolis A. Pažintis su rašytojais ir knygomis. Kaunas, 1995, p. 218-220; **Vaičiulaitis A.** Ignaco Kaušpėdo epopėja K. Barėno romanuose / A. R. // Lietuvių dienos. 1991, nr. 6, p. 4.

P a t i a p a t i n ė p a k o p a. **Antanaitis A. T.** Išeivijos įnašas lietuvių literatūron - 1992 (II). Proza / kęst. reikalas // Akiračiai. 1993, nr. 5, p. 16; **Sprindytė J.** Lietuvių apysaka. Vilnius, 1996, p. 234-236; **Tamošaitis R.** Baltojo arklio klajonė // Draugas. 1994, rugs. 24, priedas "Mokslas, menas, literatūra"; Metai. 1994, nr. 12, p. 85-90.

B r i t a n i j o s l i e t u v i a i, 1974-1994. **Kuizinienė D.** Su viltimi - apie Britanijos lietuvius. - Iliustr. // Kauno diena. 1997, spal. 31, p. 10.

* * *

S t e i n b e c k J. T a r p p e l i ų i r v y r ų. **Vaičiulaitis A.** "John Steinbeck stovi tarp pačių populiariausių..." / Aug. R. // Aidai. 1951, nr. 7, p. 331.

Paulina Dabulevičienė